

با توجه به ظرفیت‌های بالایی که پیشرفت‌های فناوری در اختیار قرار داده و نیز با توجه به امکان بهره‌گیری بیشتر از تجرب و مهارت‌های مراکز آموزشی و البته استفاده از الگوهای پیشرفته بین‌المللی می‌توان همچنان به ارتقای کیفیت برنامه‌های این مدرسه تلویزیونی بزرگ و کمتر شدن فاصله‌اش با آموزش حضوری که بی‌تردید بهترین و مؤثرترین شیوه آموزش است، امیدوار بود.

نگاهی به مدرسه تلویزیونی ایران؛

بهانه‌ای برای درس خواندن با اشتیاق

گرچه قدمت شاخص‌ترین و فراگیرترین برنامه آموزشی تلویزیون یعنی برنامه «مدرسه تلویزیونی ایران» به شیوع بیماری کرونا و تعطیلی اجباری مدارس در اسفند ۱۳۹۷ برمی‌گردد اما تولید و پخش این قبیل برنامه‌ها در سیمای

مازیار معاونی
منتقد

تاریخچه‌ای طولانی‌تر از این دارد. شاید بینندگان قدیمی‌تر تلویزیون به یاد داشته باشند اولین باری که تلویزیون چنین تدبیری را اتخاذ و در جدول پخش معمول برنامه‌هایش تغییراتی را به اضطراب اعمال کرد اسفند ۱۳۶۶ یعنی درست ۳۱ سال قبل از همه‌گیری کرونا بود. در آن مقطع نه یک بیماری وارد شده از خارج کشور که یک دشمن خارجی با موشک‌باران پایتخت ایران، مسبب تعطیلی اجباری مدارس و مقوله آموزش بود. تهدیدی که گرچه در روال زندگی عادی بسیاری از مردم اشکالات زیادی از جمله ترک تهران و سکونت موقت در دیگر شهرها را به دنبال آورد اما تلویزیون کم بضاعت و دوکاناله آن روزها از آن به‌عنوان یک فرصت استفاده کرد تا نخستین تجرب در زمینه آموزش از طریق تلویزیون شکل بگیرد. با چنین تجربه ارزشمندی بود که تلویزیون در همان اولین هفته‌های گسترش کرونا به سرعت وارد عمل شد.

یک مدرسه چند وجهی

تلویزیون برای سری چهارم این برنامه که از مهر ماه جاری آغاز شده آیت‌های بازی و نمایش را هم به قالب پیشین برنامه افزوده تا بسته تصویری / آموزشی جذاب‌تری را برای بینندگان کودک و نوجوانش تدارک دیده باشد. نکاتی که در گفته‌های اخیر مدیر شبکه آموزش به عنوان متولی این برنامه هم مشهود و البته امیدوارکننده است. این که کارشناسان رسانه همسو با الگوهای نوین آموزشی به این نکته پی برده‌اند که دانش‌آموز امروزی از جمیع جهات و مجموع شرایط پیرامونی از آموزه‌های خانگی گرفته تا مناسبات اثرگذار اجتماعی با محصل دهه‌های قبل تفاوت آشکاری دارد.

وجود همین تفاوت آشکار ایجاب می‌کند که محتوای آموزشی به جای کلاس‌های خشک و خسته کننده یک ساعت و نیمه که به آسانی باعث خستگی و قطع ارتباط مخاطب کم سن و سال با برنامه آموزشی می‌شوند، در قالب بخش‌های چند وجهی آموزشی، تفریحی و سرگرمی روی آنتن بروند تا به موازات الگوهای آموزشی پیشرفته بین‌المللی دیگر نه تنها کلاس درس که کلاس یادگیری با اشتیاق، کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی و از همه اینها مهم‌تر شکفته شدن استعداد های محصلان قبل از ورود به مقطع تعیین کننده کنکور و دانشگاه و در جهت انتخاب رشته درست و نزدیک به علایق و سلیقه شخصی افراد باشد.

تولد سریع در کوتاه‌ترین زمان

خوشبختانه تعدد شبکه‌ها، گستردگی و تنوع امکاناتی که قابل مقایسه با دوره کمبود جنگ نبودند هم به کار آمدن مدرسه تلویزیونی ایران در کوتاه‌ترین زمان ممکن متولد شده و برای ضبط و پخش ده‌ها ماده درسی متنوع برای دانش‌آموزان مدارس ابتدایی و محصلان دبیرستانی برنامه ریزی و اقدام شود. شاید اگر مطابق پیش‌بینی‌های اولیه خلاصی از ویروس خطرناک کووید-۱۹ طرف مدت کوتاهی ممکن می‌شد و زندگی آموزشی دانش‌آموزان به سرعت به روال معمول خود برمی‌گشت، برنامه‌ریزی‌های بیشتر و دقیق‌تر برای گسترش و پر محتوا کردن برنامه‌های مدرسه تلویزیونی ایران هم از اولویت‌های بالا خارج می‌شد اما چرخ زمان به گونه‌ای پیش رفت که با تداوم همه‌گیری و تبعات کرونا که لزوم آموزش از راه دور را توجیه می‌کرد، مدرسه تلویزیونی ایران هم برای تکمیل و تکامل خود فرصت بیشتر و بهتری پیدا کرد و از یک برنامه مناسبتی مختص زمان بحران به برنامه‌ای معمول بدل شد که در تمام طول سال تحصیلی مدارس روی آنتن می‌رود. با توجه به تفاوت قابل ملاحظه سطح آموزشی در نقاط مختلف کشور و وجود مناطق بسیاری که از منظر دسترسی به استادان و محتوای مکتوب و تصویری آموزشی همچنان فاصله بسیاری با پایتخت و مراکز استان‌ها دارند، استمرار این برنامه و رسته بندی آن به عنوان یکی از برنامه‌های ثابت کنداکتور سالانه تلویزیون، اتفاق خجسته‌ای است که در جلوه شدن اصل عدالت آموزشی گام مؤثری محسوب می‌شود.

بهترین شیوه آموزش درست

با توجه به ظرفیت‌های بالایی که پیشرفت‌های فناوری در اختیار قرار داده و نیز با توجه به امکان بهره‌گیری بیشتر از تجرب و مهارت‌های مراکز آموزشی و البته استفاده از الگوهای پیشرفته بین‌المللی می‌توان همچنان به ارتقای کیفیت برنامه‌های این مدرسه تلویزیونی بزرگ و کمتر شدن فاصله‌اش با آموزش حضوری که بی‌تردید بهترین و مؤثرترین شیوه آموزش است، امیدوار بود و البته نباید سویه مقابل این قضیه را هم از یاد برد که ارتقای سطح آموزش تلویزیونی و بدل شدن کلاس درس محض و یک بعدی به کلاس درس، شادی و یادگیری بی‌تردید ارتقای آموزش در مدارس و کلاس‌های درس حضوری را هم در پی خواهد داشت، نوعی رقابت سالم که پیشرفت هرگونه زمینه و بستر ارتقا و پیشرفت گونه دیگر را هم فراهم می‌کند و این امتیاز کمی نیست.

